

UITSPRAAK KLACHTENCOMMISSIE WVGZ
10 juli 2024 (mondelinge uitspraak 3 juli 2024)

Klaagster: Mw. XXXXXXXX, geboren op XXXXXXXX, verblijf houdend in Vincent van Gogh, locatie XXXXXXXX

Klager wordt ondersteund door dhr. XXXXXXXX, patiëntenvertrouwenspersoon (pvp)

Aangeklaagde: Dhr. XXXXXXXX, psychiater

Zitting: 3 juli 2024 te Venlo

Klachtennummer: 24.060 en 24.061

1. De klacht

De klachtmelding betreft de aanzegging voor:

1. Medicatie
2. Opname accommodatie

2. De procedure

2.1. Bevoegdheid en ontvankelijkheid

De klachtencommissie (in het vervolg: de commissie) verklaart de klacht ontvankelijk als een klacht in de zin van de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz).

2.2. Het verloop van de procedure

- Op 20 juni 2024 heeft de commissie de klachten van klaagster ontvangen. Klaagster heeft de commissie toestemming gegeven voor het inzien van het dossier.
- Op 24 juni 2024 zijn aangeklaagde en de overige betrokkenen zoals bedoeld in artikel 5 van het klachtenreglement, van de klachten van klaagster in kennis gesteld.
- Klaagster heeft een schorsingsverzoek ingediend met betrekking tot de medicatie. Dit is door de voorzitter van de klachtencommissie toegewezen.
- Op 25 juni 2024 zijn de schriftelijke uitnodigingen verzonden voor de hoorzitting op 3 juli 2024. De commissie heeft aangeklaagde verzocht een schriftelijke reactie op de klachten in te dienen. De commissie heeft op 30 juni 2024 een schriftelijke reactie ontvangen.
- De hoorzitting heeft op 3 juli 2024 plaatsgevonden. Dezelfde dag is de beslissing, zie punt 7, aan klaagster, aangeklaagde en de pvp medegedeeld (telefonisch en voor zover mogelijk per e-mail).

3. De feiten – voor zover van belang

Klaagster is geboren op XXXXXXXX. Uit de overgelegde stukken blijkt dat klaagster lijdt aan een psychische stoornis, in de vorm van schizofreniespectrum- en andere psychotische stoornissen. Klaagster scheldt naar de burens, waardoor zij zich bedreigd voelen en bang voor klaagster zijn. Tijdens de eerste psychotische episode werd haar een contactverbod opgelegd. Ook schreeuwt klaagster in de nacht luid en urenlang. Door haar gedrag kan ze zich maatschappelijk niet handhaven. Op dit moment kampt klaagster met een psychotische ontregeling waarbij er risico is op maatschappelijke teloorgang. Klaagster heeft zich tevens agressief geuit richting omstanders en daarbij bedreigd kinderen van het balkon te gooien.

Op 18 maart 2024 heeft de rechter besloten tot het afgeven van de zorgmachtiging, waarbij onder meer en relevant in het kader van de klachtmelding het toepassen van de verschillende vormen van verplichte zorg; opname in accommodatie en toedienen van medicatie is toegewezen.

Op 28 maart 2024 en 24 mei 2024 heeft de zorgverantwoordelijke klaagster onderzocht en op diezelfde dag zijn de voorgenomen beslissingen met haar besproken. Tevens wordt op die dagen de beslissingsbrieven aan klaagster overhandigd tot het verlenen van verplichte zorg ter uitvoering van de zorgmachtiging en wordt klaagster namens de geneesheer-directeur schriftelijk in kennis gesteld van de klachtwaardigheid van de beslissingen bij de klachtencommissie en de mogelijkheid van advies en bijstand door de patiëntenvertrouwenspersoon en de familievertrouwenspersoon.

De zorgmachtiging loopt tot 18 september 2024.

4. Toelichting van klaagster

Klaagster heeft ter zitting een toelichting op haar klachten gegeven; deze worden hieronder, voor zover van belang, samengevat en zakelijk weergegeven.

Gevraagd hoe het met klaagster gaat, antwoordt zij dat het slecht gaat. Ze is veel aan het hoesten en is verkouden. Sinds 28 maart is ze opgenomen in Venray en begin juni is zij overgeplaatst naar Venlo. De reden daarvoor is, dat ze dichterbij haar woning en haar moeder is. Ze mag twee keer drie uur per dag naar huis. Er zijn omgevingsfactoren die zich met zaken bemoeien en waar zij niets mee te maken wil hebben. Klaagster wordt getracket en getraceerd en wil niet zeggen door wie, maar het beïnvloed inmiddels al jaren haar leven. Er lopen, volgens klaagster, verschillende juridische zaken hierover. Er wordt bij klaagster ingebroken en ingeslopen. Dat accepteert zij niet.

Gevraagd naar de medicatie, antwoordt klaagster dat zij geen psychose heeft en dus ook geen medicatie hiervoor wil gebruiken. Klaagster heeft last van het systeem om haar heen waarbij zij zich heel beperkt voelt en geen vrijheden heeft om bijvoorbeeld een computer te gebruiken, een opleiding te kunnen gaan doen of te kunnen werken. Klaagster wil controle over haar lijf behouden en wil hooguit homeopathische middelen gebruiken voor haar gezondheid. Van antipsychotica krijgt ze ernstige lichamelijke klachten.

Gevraagd naar de opname in de accommodatie antwoordt klaagster dat zij weet dat het personeel en de behandelaren ook in het complot zitten samen met haar ex. Zij kan daardoor

geen hulp ontvangen want alles zal tegen haar worden gebruikt met als doel de verkoop van het klooster. Ook wil klaagster thuis geen zorg ontvangen.

Gevraagd of klaagster alles heeft kunnen zeggen wat zij heeft willen zeggen en of er goed naar haar is geluisterd antwoordt zij dat zij geen medicatie wil want haar mankeert niets. Het is de omgeving die haar het leven zuurt maakt.

Gevraagd of de pvp nog iets wil toevoegen antwoordt hij dat klaagster aangeeft dat er niet voldaan wordt aan de proportionaliteit en de doelmatigheid. Klaagster geeft aan geen psychose of stoornis te hebben en wil naar huis. Ook heeft klaagster eerder medicatie gehad wat dermate veel bijwerkingen heeft gegeven waardoor dit ook niet meer proportioneel is. Opname is niet nodig en ambulante zorg kan voldoende zijn. Klaagster geeft aan dat zij geen ambulante zorg nodig heeft.

5. Weerwoord van aangeklaagde op de klacht

Ter zitting heeft aangeklaagde verweer gevoerd; dit wordt hier onder, voor zover van belang, samengevat en zakelijk weergegeven.

Gevraagd naar de medicatie antwoordt aangeklaagde dat klaagster een nieuw medicijn toegediend zal krijgen en deze ingesteld moet worden. De bijwerkingen zijn nog niet bekend maar de klachten over eerdere bijwerkingen komen mogelijk ook niet vanuit de antipsychotica. Wanneer klaagster goed is ingesteld op de medicatie en de psychotische klachten voldoende afnemen zal zij naar huis kunnen. Vanuit daar zal het Fact de zorg overnemen.

Gevraagd naar de huidige opname in de accommodatie en de toekomst antwoordt aangeklaagde dat er op dit moment een te groot ernstig nadeel is om klaagster naar huis te laten gaan. Klaagster schreeuwt naar de burens en roept dat zij de kinderen van het balkon of trap zal gooien. De omgeving is bang voor klaagster. Op dit moment heeft klaagster de mogelijkheid om elke dag naar huis te gaan, twee keer drie uur per dag. Wel moet zij terugkomen naar de instelling. In de toekomst zal worden gekeken naar de mogelijkheid voor ambulante hulp. Klaagster wil dit echter op dit moment nog niet.

6. Overwegingen van de Klachtencommissie

Gelet op de ingebrachte stukken en wat ter zitting is besproken komt de commissie tot de volgende overwegingen.

De commissie heeft bij de klachten de rechtmatigheid van de verplichte zorg ter uitvoering van de door de rechter op 18 maart 2024 toegewezen zorgmachtiging en de daarbij vastgestelde vormen van verplichte zorg te beoordelen.

Artikel 8:9 Wvvggz bepaalt dat de zorgverantwoordelijke ter uitvoering van de crisismaatregel, machtiging tot voortzetting van de crisismaatregel of de zorgmachtiging een beslissing tot het verlenen van verplichte zorg niet neemt, dan nadat hij:

- a. zich op de hoogte heeft gesteld van de actuele gezondheidstoestand van betrokkene,
- b. met betrokkene over de voorgenomen beslissing overleg heeft gevoerd, en

- c. voor zover hij geen psychiater is, hierover overeenstemming heeft bereikt met de geneesheer- directeur.

Allereerst en meer in het algemeen overweegt de commissie dat verplichte zorg bij psychiatrische patiënten een ernstige inbreuk is op hun persoonlijke levenssfeer en/of lichamelijke integriteit. Deze inbreuk dient dan ook met de nodige waarborgen omkleed te zijn. Daarom worden er op zowel juridisch als medisch gebied eisen gesteld aan het mogen toepassen van verplichte zorg. Op juridisch gebied moet verplichte zorg voldoen aan de gronden van de Wvvgz en aan vormvoorschriften als vastlegging van het zorgplan en het uitreiken van een voldoende gemotiveerde schriftelijke kennisgeving van de verplichte zorg.

Verplichte zorg is een ultimum remedium. Als verplichte zorg noodzakelijk is, moet gekozen worden voor de minst ingrijpende vorm en zo kort mogelijk. Verplichte zorg moet voldoen aan de uitgangspunten van subsidiariteit, proportionaliteit, doelmatigheid en zorgvuldigheid.

De commissie overweegt dat uit de beslissingsbrieven van 28 maart 2024 en 24 mei 2024 blijkt dat het gedrag van klaagster leidt, als gevolg van een psychische stoornis, tot ernstig nadeel. Klager trekt zich steeds meer terug waardoor maatschappelijke teloorgang op heeft getreden. Klager schreeuwt naar de burens waardoor de omgeving haar ervaart als onveilig. Daarnaast verzorgt ze haar woning niet en ziet zij haar omgeving als vijandig. Zij merkt daarbij op dat mensen haar huis insluipen waardoor zij niet de noodzaak ziet om haar huis te onderhouden.

De (voormalig) zorgverantwoordelijke heeft zich op 28 maart 2024 en 24 mei 2024 op de hoogte gesteld van de gezondheidstoestand van klaagster en haar onderzocht. Hij heeft dezelfde dagen overleg met klaagster gehad over de voorgenomen beslissing. De beslissingen zijn op schrift gesteld en voorzien van een schriftelijke motivering. De geneesheer-directeur heeft klaagster afschriften van de beslissingen gegeven en haar op 28 maart 2024 en 24 mei 2024 schriftelijk in kennis gesteld van de klachtwaardigheid van de beslissing en de mogelijkheid van advies en bijstand door de patiëntenvertrouwenspersoon en de familievertrouwenspersoon.

Ten aanzien van klacht (verplichte zorg middels toedienen medicatie en opname accommodatie)

De commissie acht door aangeklaagde voldoende aannemelijk gemaakt, dat zonder het gebruik van effectieve medicatie en opname in de accommodatie gedurende langere tijd, een zodanig psychisch toestandsbeeld in stand blijft dat er zich bij klaagster ernstig nadeel voordoet in de zin van art. 1.1. lid 2 onder a. Wvvgz.

De commissie acht met name aannemelijk dat het gedrag van klaagster, voortvloeiend uit haar psychisch toestandsbeeld, zodanig ernstig is dat dit leidt tot ernstig nadeel.

Klaagster is al enige tijd opgenomen binnen de instelling. Klaagster is niet bereid om medicatie te nemen en geeft aan haar lijf schoon te willen houden. Daarnaast wil klaagster niet als proefdier worden gezien. Klager heeft geen ziektebesef of -inzicht. Klaagster is eerder opgenomen geweest in een verplicht kader en daarna ambulante. Hierbij is een positief effect ervaren. Toen de verplichte kader eindigde, stopte de cliënt met de behandeling.

De commissie acht in deze situatie verder aannemelijk toediening van effectieve medicatie en opname van de accommodatie een aanmerkelijk risico op verdere maatschappelijke teloorgang voorkomt. Het is bekend dat het beeld minder snel dan wel slechter tot verbetering komt als behandeling langer wordt uitgesteld; dit zal de prognose negatief beïnvloeden. De commissie is daarom van oordeel dat er ook in deze zin sprake is van ernstig nadeel.

De commissie toetst de voorgestelde verplichte zorg tevens aan de vereisten van doelmatigheid (heeft de behandeling zin), proportionaliteit (staat het belang van behandelen in verhouding tot de dwang) en subsidiariteit (zijn er alternatieven). De commissie acht het verder van belang dat toediening van effectieve medicatie ten doel heeft het bevorderen van duurzame deelname van klager aan het maatschappelijke leven vanuit een positie van zo veel mogelijk zelfstandig functioneren in een geschikte woonvorm of anderszins, zonder daarbij ernstig nadeel voor zichzelf en/of derden te veroorzaken.

De commissie overweegt dat van de voorgestelde verplichte zorg mag worden verwacht dat deze bij klaagster positief effect zal hebben. Antipsychotica zijn bewezen effectief bij de behandeling van een psychische stoornis zoals bij klaagster is geconstateerd. Ook opname in de accommodatie ten tijde van de start van antipsychotica is wenselijk om een cliënt te monitoren. Op grond van het bovenstaande is de commissie van oordeel dat de voorgestelde verplichte zorg doelmatig en proportioneel is.

De commissie overweegt verder dat over bedoelde medicatie – welk(e) middel(en) en dosering(en) - in overeenstemming met artikel 8:9 Wvvgz zoveel mogelijk dient te worden overlegd met de patiënt en overeenstemming met de patiënt dient te worden bereikt.

De commissie overweegt dat uit de stukken en de verklaringen ter zitting blijkt dat er langdurig en vele pogingen zijn ondernomen om tot samenwerking met klaagster te komen. Bedoeld is een zodanige samenwerking dat klaagster op basis van vrijwilligheid voldoende effectieve medicatie ter wegneming dan wel vermindering van verschijnselen die het gevolg zijn van zijn psychische ziekte, inneemt of krijgt toegediend.

De commissie stelt vast dat klaagster een en andermaal ter zitting heeft verklaard geen antipsychotica te willen innemen of uitlatingen van gelijke strekking. Tevens geeft klaagster aan niet op de accommodatie te willen blijven want het personeel zit ook in het complot samen met haar ex. Klaagster geeft tevens aan geen stoornis te herkennen bij zichzelf. De commissie stelt daarom vast dat klaagster op dit moment niet, dan wel onvoldoende tot een redelijke beoordeling van haar belangen in staat is, en niet te bewegen tot vrijwillige inname van effectieve medicatie en opname in de accommodatie.

De commissie is van oordeel dat behandelaren zich voldoende hebben ingespannen om de toediening van verplichte zorg te voorkomen. Gelet op het bovenstaande is tevens aan het vereiste van subsidiariteit voldaan. De commissie komt tot de conclusie dat de beslissing van aangeklaagde om tot verplichte zorg in de vorm van het in depot toedienen van gedwongen medicatie en het verblijf in de accommodatie over te gaan voldoet aan de criteria van doelmatigheid, proportionaliteit, subsidiariteit en zorgvuldigheid en dat daarom aan het gestelde criterium in artikel 8:9 onder a. Wvvgz is voldaan. De commissie verklaart de klachten voor wat betreft de verplichte zorg middels gedwongen medicatie en opname in accommodatie op grond van artikel 8:9 Wvvgz ongegrond.

7. Beslissing

De commissie verklaart beide klachten **ongegron**d

Deze beslissing is genomen door:

Mw. XXXXXXXXX, voorzitter,
Mw. XXXXXXXXX, psychiater,
Mw. XXXXXXXXX, algemeen lid.

In aanwezigheid van mw. XXXXXXXXX, ambtelijk secretaris Vincent van Gogh (maakt geen deel uit van de commissie)

Ondertekening:

Beroepsmogelijkheden

De commissie wijst klager en de zorgaanbieder op de mogelijkheid dat zij op grond van artikel 10:7 Wvvgz binnen zes weken na het bekend maken van deze uitspraak de rechter om een beslissing over de klacht kunnen verzoeken. Dit kunnen zij doen door zelf rechtstreeks een verzoekschrift in te dienen.

Zij kunnen hierbij een verzoek tot schadevergoeding (doen) indienen.

Deze uitspraak zal in kopie worden gestuurd naar:

- Mw. XXXXXXXXX, klagster,
- Dhr. XXXXXXXXX, patiëntenvertrouwenspersoon
- Dhr. XXXXXXXXX, advocaat,
- Dhr. XXXXXXXXX, aangeklaagde,
- Raad van Bestuur Vincent van Gogh,
- Dhr. XXXXXXXXX, Geneesheer-directeur,
- Directie Vincent van Gogh,
- Mw. XXXXXXXXX, vicevoorzitter klachtencommissie,
- Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd.